

LOM POD STORŽIČEM

V naročju narave



▲ Vas so prvič omenili že v zgodnjem 13. stoletju.

V Lomski dolini, severovzhodno nad Trzičem, leži značilna gorenjska vasica Lom pod Storžičem. Obdajajo jo gorski grebeni Košute, Storžiča, Kriške gore in drugih vrhov. Obakraj ceste, ki vodi navkreber, stojijo lepo urejene hiše in Lom ni zaman pred leti dobil priznanja za najlepšo vas na Gorenjskem.

KO SE GORA ZLOMI

Vas naj bi ime dobila zato, ker se je nekoč ob potresu med Storžičem in Javornikom, kjer se je dvigala najvišja gora, sprožil plaz in se je gora prelomila.

Vas je predstavil Matej Slapar, predsednik krajevne skupnosti, ki poleg Loma obsega še bližnje Potarje in Grahovše. Prek Loma je nekoč vodila pomembna trgovska pot z Jezerskega proti Trziču in tako se kraj prvič omenja že leta 1261. Danes šteje okoli 350 prebivalcev. Včasih so se ukvarjali s kmetijstvom in žagarstvom, danes pa je veliko polkmetov, ki so se po sili razmer morali zaposliti. Nekaj jih hodi na delo v bližnji Trzič, drugi v Kranj ali Ljubljano, ki je oddaljena le 30 minut vožnje. V vasi je tudi veliko samostojnih podjetnikov. Kmetje se ukvarjajo tudi s sečnjo, žaganjem in prodajo lesa, ki je zaradi višine zelo kakovosten. Večina senožeti in travnikov je pokošena, tako da je dolina še vedno lepa in urejena. Med cvetočim poletjem travniki okoli vasi kar plamenijo od cvetja, kot bi delali reklamo za neko pravljичno deželo.

Pred drugo svetovno vojno je bila v teh krajih ob Lomščici zelo živa žagarska dejavnost, ki pa je kasneje zaradi političnih razlogov zamrla. Danes spet žagajo les, vendar na električni pogon.

LEPOTICA SREDI VASI

V najlepšem delu vasi, na ravnici ob cesti, stoji cerkev svete Katarine. Na njenem prostoru je že v 12. stoletju stala kapela, ki je pogorela. Namesto nje so kasnejši lastniki tega območja, grofje Lambergarji, postavili gotško svetišče. Njihova hči Katarina je letovala v Lomu, zato so cerkev posvetili njeni zavetnici. V začetku 18. stoletja je bila cerkev prezidana in je dobila današnjo baročno podobo. Za nenehno strokovno obnovo si vztrajno prizadeva župnik dr. Silvester Novak.

Matej Slapar je s ponosom pripovedoval tudi o osnovni šoli, ki je podružnica matične osnovne šole Trzič. Obiskuje jo 29 učencev in statistično imajo skoraj vsako leto najboljše rezultate. Šola je bila



▲ Bogastvo narave – nič lepšega!

zgrajena leta 1930, ob 70-letnici pa so jo temeljito obnovili. Posodobili niso samo zunanosti, temveč tudi notranjost. V njenih prostorih je tudi vrtec, ki je polno zaseden.

O tem, da je vas še kako živa, pričajo tudi številna vaška društva: športno, kulturno in gasilsko društvo, odbor Rdečega križa in avtomobilski Klub Modri dirkač.

PUSTNI PLOH

V vasi še vedno prirejajo vlečenje pustnega ploha. Lomski ploh ali »vomnsk poh«, kot mu pravijo domačini, se vleče vedno takrat, kadar od božiča do pusta v vasi ni nobene poroke. Prireditelj je vedno prava atrakcija za bližnjo in daljno okolico.

Vas se lahko pohvali s turističnimi kmetijami (pr' Hariž, pr' Špan, pr' Rkarju), ki ponujajo tradicionalne gorenjske jedi. V poletnih mesecih pa so še vedno dejavne planšarije na bližnjih planinah. Tam od 15. junija do 15. septembra pasejo živino in obiskovalcem lahko ponudijo planšarske jedi, kot so masovnek, ajdovi žganci in kislomleko, skuta in smetana, zaseka s klobaso in drugo.

V vasi so tudi izhodišča za gorske in planinske vzpone na Kriško goro, Tolsti vrh, Stegovnik, Belo peč, planino Javornik, planino Konjščico in še za marsikatero krajše ture. Najbolj znana, tako rekoč »hišna gora«, je Storžič, kamor je mogoč dostop s treh strani.

Ima pa vas še eno nenavadno značilnost, in sicer se tu nadpovprečno veliko ljudi ukvarja z glasbo, nekateri profesionalno, veliko pa jih igra amatersko, iz čistega veselja. Omeniti je treba ansambel Zarja, nekdanji kvintet Vita, Duo Kivado in precej posameznikov, ki igrajo ali pojejo v različnih glasbenih zasedbah. Prenekateri vaščan zna igrati tudi na frajtonarico.



► besedilo in foto:
IVANKA KOROŠEC

◄ Cerkev sv. Katarine kraljuje sredi vasi.